

Betreft: onrechtmatige publicatie

Datum: 16 augustus 2022

Geachte mevrouw mr. Zahra Boufadiss,

Naar aanleiding van uw artikel dat op 4 augustus 2022 op de website EVA en op 6 augustus 2022 op de website RTL Nieuws verscheen (hierna: uw artikel), alsmede uw brief inzake rectificatie van dit artikel die op 10 augustus 2022 verscheen (hierna: uw brief), wend ik mij namens Dorien Rose Duinker (hierna: Duinker) tot u met het volgende:

1. De titel boven uw artikel bij RTL Nieuws luidt: "Leg het perverse verdienmodel achter nepnieuws aan banden." Bij EVA luidt de titel: "Nepnieuws als pervers verdienmodel." De tekst van beide artikelen is verder hetzelfde. Waar u zich kennelijk tegen keert is de commercialisering van, wat u ziet als, nepnieuws en complottheorieën. Dat "complottheorieën" op geld beluste cynici zouden zijn, die niet eens in hun eigen ideeën geloven, maakt dat verdienmodel blijkbaar pervers.
2. U insinueert in uw artikel namelijk: "Natuurlijk geloofde Jones niet in zijn eigen kwaadaardige onzin. Dat heeft hij nooit gedaan." Hierbij is tevens van belang om op te merken dat Alex Jones gedurende een rechtszaak recentelijk toegaf dat hij het bij het verkeerde eind had: <https://www.youtube.com/watch?v=AOQeCtFVAVM> Verder schrijft u: "Net als andere complottheorieën ontdekte hij dat je goudgeld kan verdienen aan de verspreiding van complottheorieën. Zijn website bracht op het hoogtepunt 800.000 dollar per dag (!) in het laatje." Hier suggereert u onmiskenbaar dat het gaat om louter zelfverrijking.
3. Vervolgens stelt u een formule op voor het lucratieve verdienmodel van, wat u noemt, complotdenkers in uw artikel: "Zo'n verdienmodel zit simpel in elkaar: met opruiende berichten lok je fanatieke lezers en luisteraars naar je website of social media. Hoe meer *clicks*, *shares* en *likes* hoe prominenter jouw website in de zoekmachines verschijnt. Hoe meer bezoekers, des te meer advertentie-inkomsten. Complottheorieën gaan daarnaast ook hand in hand met *merchandise* (...) Zo werd de verspreiding van nepnieuws een lucratief verdienmodel (...).
4. Ten aanzien van Duinker schrijft u in uw artikel: "Mevrouw Rose windt er in ieder geval geen doekjes om: ze verdient geld met het posten van dubieuze berichten die je in sommige gevallen zelfs onder complottheorieën zou kunnen scharen. Het verdienmodel achter deze post is nogal doorzichtig en daardoor enigszins onschuldig, maar het kapitaliseren op nepnieuws neemt vaak veel ernstigere vormen aan." Eerder in uw artikel specificeert u reeds: "Op haar Instagram-account verbindt ze een complottheorie aan haar sponsordeal met een beddengoedfabrikant." Verderop in uw artikel merkt u aansluitend op: "Het verspreiden van nepnieuws begint wellicht als een 'onschuldige' Instagram-post, waar een paar euro aan wordt verdiend, maar uiteindelijk kan een complottheorie veel aanhangers krijgen en daarmee serieuze consequenties hebben voor de samenleving. Daarom moet dat perverse verdienmodel zoveel mogelijk aan banden worden gelegd. Dat is lastig, maar niet

onmogelijk. Zo zouden bedrijven in ieder geval kunnen stoppen met het inhuren van complot-influencers om hun koopwaar aan te prijzen.”

5. Enerzijds geeft u dus toe dat:

- A. “het verdienmodel achter deze post (...) enigszins onschuldig [is] (...)”, waarover partijen het hier uiteraard eens zijn;
- B. met de Instagram-post maar “(...) een paar euro (...)” wordt verdiend;
- C. “ze (...) geld [verdiend] met het posten van dubieuze berichten die je [hooguit maar] in sommige gevallen (...) onder complottheorieën zou kunnen scharen.”

Anderzijds merkt u echter op dat:

- I. desalniettemin “(...) dat perverse verdienmodel (...)”, als onder punt 1 t/m 3 uitgelegd, aan banden moet worden gelegd.

Het lijkt geen twijfel dat u hier, ongeacht punt 5 A t/m C, verwijst naar Duinker.

Dit weerhoudt u er echter niet van om er zelfs nog een schepje bovenop te doen door publiekelijk op te ruien dat:

- II. bedrijven zouden moeten “(...) stoppen met het inhuren van complot-influencers om hun koopwaar aan te prijzen.”

Het lijkt geen twijfel dat u Duinker hier, ongeacht punt 5 A t/m C, als “(...) complot-influencer (...)” includeert, omdat u eerder, als aangegeven onder punt 4, in uw artikel immers expliciet beweert dat Duinker op Instagram “(...) een complottheorie aan haar sponsordeal (...)” verbindt.

Echter, het is zacht gezegd, niet helemaal duidelijk hoe u hier ten aanzien van Duinker punt 5 I en II uit punt 5 A t/m C meent te kunnen laten volgen zonder op grove wijze tegen de wetten van de logica te zondigen. Uit punt 5 A t/m C volgt immers zonder meer dat punt 5 I en II ten aanzien van Duinker evident feitelijk onjuist zijn.

Overigens betrof de “sponsordeal” van Duinker slechts een ruilvereenkomst, waarbij Duinker slechts voor een paar setjes onderkleding voor [zachtbeddengoed.nl](https://www.zachtbeddengoed.nl) poseerde. Zij verdiende er dus niets aan.

In het licht van het voorgaande is zowel de kwalificatie onder 5 I als onder II zonder meer disproportioneel en niet subsidiair. Daarover meer bij punt 12.

6. Overigens noemt u Duinker in uw artikel, in weerwil van de feiten die u kon kennen en daarom behoorde te weten, “(...) een voormalig model/actrice (...)”. Het is evident dat u hiermee de valse suggestie probeert te wekken dat Duinker het nu voornamelijk moet hebben van het “perverse verdienmodel”, waar u zich, in uw artikel zo druk over maakt.

7. Definities, laat staan goede, van de centrale begrippen “(...) nepnieuws (...)” en “(...) complottheorieën (...)” ontbreken in uw tendentieuze artikel. U gooit de twee genoemde begrippen lukraak op een hoop. Over het onderscheid daartussen meer onder punt 8. Interessant is hier vooral nog: wat bedoelt u eigenlijk met de algemene term “(...) complottheorieën (...)”? Gaat het hier om alle mogelijke “(...) complottheorieën (...)”? Om het belang van deze vraag te verduidelijken volgen hieronder drie voorbeelden.

- A. Valt bijvoorbeeld de algemeen aanvaarde complottheorie dat oliemaatschappijen dissidente klimaatwetenschappers zouden betalen om tezamen een ander geluid dan het dominante narratief over klimaatverandering te helpen *pushen* er onder? Zie daarvoor

hier: <https://news.harvard.edu/gazette/story/2021/09/oil-companies-discourage-climate-action-study-says/>

- B. En wat te denken van het recente bericht van Reuters dat Rusland en China met elkaar zouden hebben samengezworen om een alternatief te ontwikkelen teneinde het door de VS gedomineerde internationaal betalingssysteem SWIFT te kunnen omzeilen? Zie daarvoor hier: <https://www.reuters.com/article/ukraine-crisis-russia-china-idUKL5N2VJ39Z> Begaat Reuters hier een fout door deze complottheorie als waar of in elk geval als reële mogelijkheid voor te stellen?
- C. En tot slot: hoe zit het eigenlijk met het centrale idee van uzelf in uw eigen artikel, namelijk dat complotdenkers tegen hun eigen potentiële publiek zouden samenzweren (al was het maar door zich allemaal van hetzelfde, onder punt 3 aangegeven, recept te bedienen) door aan dat publiek, zonder er zelf in te geloven, materiaal voor te houden louter om hen daarmee ten eigen bate geld af te troggelen – een vorm van oplichting dus eigenlijk? Wat is dit anders dan een volbloed complottheorie?

Kortom, wie niet aan zorgvuldig begripsgebruik doet, kan zomaar in eigen zwaard vallen.

Verder blijkt uit het voorgaande in elk geval dat niet elke complottheorie automatisch onder de EU-richtlijnen tegen desinformatie valt. Er bestaat immers niet de minste aanleiding om te veronderstellen dat, wat onder punt 7 A t/m B staat, daaronder zou vallen.

8. Het begrip nepnieuws ziet op feitelijke onjuistheden en het begrip complottheorie op een mening. Nogal een beslissend verschil. Temeer omdat u in uw brief schrijft: “Als opiniërend schrijver is mijn vrijheid van meningsuiting ruimer dan van een gemiddeld persoon, zeker nu deze column een bijdrage is aan het maatschappelijk debat.” Hieruit blijkt overigens dat onrechtmatige publicatie niet tot uw specialisme behoort, want deze formulering is vanzelfsprekend onjuist. Het moet zijn: als opiniërend schrijver is mijn vrijheid van meningsuiting ruimer dan bijvoorbeeld van een verslaggever in een nieuwsrubriek. Eenvoudigweg omdat een columnist wordt geassocieerd met het geven van een mening en een verslaggever met het brengen van feiten. Daarbij geldt overigens nog altijd dat ook een columnschrijver geen feitelijke onjuistheden mag verkondigen.
9. Merkwaardigerwijs eist u dus enerzijds een ruime vrijheid van meningsuiting voor uzelf op om uw eigen complottheorie over complotdenkers te kunnen verkondigen, terwijl u deze vrijheid anderzijds ontzegt aan Duinker om haar opvattingen op Instagram te kunnen verkondigen, omdat Duinker, volgens u, een complottheorie te berde zou brengen. Daarmee maakt u evident een ongerechtvaardigd onderscheid, wat in strijd is met het gelijkheidsbeginsel. Daarover meer bij punt 13.
10. In uw brief schrijft u: “Door anderen werden mijn contactgegevens geplaatst o.a. in een Telegram-groep met 91.000 volgers geplaatst. Daarbij werd bewust de opdracht gegeven ‘om maar eens verhaal bij mij te halen.’ Hierdoor heb ik de afgelopen dagen allerlei vervelende telefoontjes, berichtjes, e-mails en zelfs enkele racistische opmerkingen en doodsbedreigingen ontvangen. Onderbouwde kritiek op mijn column verwelkom ik, strafbare uitingen niet. Daarvan zal ik in het vervolg aangifte doen.” Nog los van de vraag of en, zo ja door wie, uw contactgegevens inderdaad in een Telegram-groep werden geplaatst met de bewuste opdracht ‘om maar eens verhaal bij mij te halen’, is echter onmiddellijk evident dat

het verwijzen naar zachtbeddengoed.nl in uw artikel als beddengoedfabrikant die gebruik zou maken van “(...)complot-influencers (...)” die zich bedienen van “(...) dat perverse verdienmodel (...)”, als onder punt 1 t/m 3 uiteengezet, geheid leidt tot “(...) allerlei vervelende telefoontjes, berichtjes, e-mails (...)” aan het adres van deze beddengoedfabrikant. Het is daarom allerm minst uitgesloten dat u daarom ook van zachtbeddengoed.nl nog een schadeclaim tegemoet kunt zien.

11. Drie (volgens jurisprudentie van de Hoge Raad eveneens in horizontale verhoudingen doorwerkende) grondrechten zijn hier van belang:
 - A. De vrijheid van meningsuiting is zelfs voor een columnist niet ongelimiteerd. Voor doorwerking in verticale verhoudingen is dat neergelegd in artikel 7 Grondwet en artikel 10 EVRM. Rechtbank Amsterdam heeft in haar vonnis van 13 oktober 2020, ECLI:NL:RBAMS:2020:4966, r.o.4.23, aangenomen dat er sprake is van indirecte doorwerking in horizontale verhoudingen waar onder meer “(...) de rechten van anderen (...)” in het gedrang komen. Dat is bijvoorbeeld het geval bij toepasselijkheid van artikel 6:167 lid 1 BW, wat de mogelijkheid geeft om een vordering tot rectificatie in te stellen in geval van een onjuiste of door onvolledigheid misleidende publicatie van gegevens van feitelijke aard. Of van onrechtmatige daad op grond van artikel 6: 162 lid 1 BW. Of van artikel 6:106 lid 1 BW, wat de mogelijkheid schept om schadevergoeding op grond van reputatieschade te vorderen.
 - B. Duinker heeft in de onderhavige kwestie, op haar beurt, een recht op privacy, waaronder het recht op bescherming van eer en goede naam. Voor verticale verhoudingen is dat onder meer in artikel 10 Grondwet en artikel 8 lid 1 EVRM neergelegd. Op grond van het arrest van de Hoge Raad van 9 januari 1987, ECLI:NL:HR:1987:AG5500 (Edamse bijstandsvrouw), r.o. 4.4, werkt het recht op privacy ook in horizontale verhoudingen indirect door. Hierbij geldt uiteraard dat een beperking daarop proportioneel en subsidiair moet zijn.
 - C. Tevens kan Duinker zich beroepen op het gelijkheidsbeginsel. Voor verticale verhoudingen is dat onder meer neergelegd in artikel 1 Grondwet en artikel 14 lid 1 EVRM. Algemeen aanvaard is dat het gelijkheidsbeginsel doorwerkt in horizontale verhoudingen. Zie bijvoorbeeld, maar lang niet alleen, de Awgb.
12. Evident is daarom dat u op disproportionele en niet subsidiaire wijze inbreuk maakt op het recht op privacy van Duinker, als nader aangegeven onder punt 5.
13. Evident is daarom tevens dat u ongerechtvaardigd onderscheid maakt en daarmee een ongeoorloofde inbreuk pleegt op het gelijkheidsbeginsel, als nader aangegeven onder punt 9.
14. Op grond van de twee voorgaande punten is tevens de onrechtmatigheid van uw publicatie op grond van artikel 6: 106 lid 1 sub a en/of b BW gegeven. Het spreekt immers voor zich dat het feit dat u in uw artikel bedrijven opruit om te stoppen met, onder anderen, Duinker in te huren om hun koopwaar aan te prijzen, voor Duinker resulteert in reputatieschade.

15. Het voorgaande leidt dan ook op grond van artikel 6:167 lid 1 BW tot de volgende eis tot rectificatie, te voldoen binnen 48 uur na dagtekening van de brief: schrapping van alle tekst uit het artikel die met Duinker te maken heeft en een expliciete vermelding dat u in een eerdere versie van uw artikel Duinker onterecht in verband heeft gebracht met het lucratieve of zelfs perverse verdienmodel dat u in uw artikel hekelt en dat u daar publiekelijk uw excuses voor aanbiedt.
16. Tevens leidt het voorgaande tot een schadevergoedingsclaim van 10.000 euro, te vermeerderen met de kosten van het voeren van gerechtelijke procedures over de rectificatie en/of de geëiste schadevergoeding. Zie in dit kader een kort overzicht van schadevergoeding in geval van onrechtmatige publicatie van de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ): [https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBAMS:2018:763](https://www.nvj.nl/themas/persvrijheid/balie-persvrijheid/aansprakelijkheid-onrechtmatige-publicatie#:~:text=Als%20de%20rechter%20van%20mening,de%20ander%20hiervan%20'bevrijdt'. Aansluiting bij de uitspraak van Rechtbank Amsterdam, 14 februari 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:763, in de rechtszaak van strafpleiter mr. Stijn Frank tegen onder meer misdaadverslaggever John van den Heuvel en TMG Landelijke Media BV, ligt voor de hand: <a href=) De reden voor deze rechtszaak was dat John van den Heuvel, kort gezegd, mr. Stijn Franken “postbode van de penoze” had genoemd. Dat leidde tot een veroordeling tot rectificatie en een hoofdelijke veroordeling tot betaling van 10.000 euro aan smartengeld. Ik verzoek, en zo nodig sommeer u, om het geëiste bedrag binnen 14 dagen na dagtekening van deze brief te voldoen door overmaking naar rekening nummer XXXXXXXXXXXXXXXX t.n.v. D.R. Duinker te XXXXXXXXXXXXXXXX.

Indien aan de hierboven geformuleerde eisen binnen de gegeven termijnen gevolg wordt gegeven, dan kan daarmee een gerechtelijke procedure of kunnen zelfs meerdere gerechtelijke procedures worden voorkomen. Indien u deze termijnen niet respecteert zal Duinker ook strafrechtelijke aangifte tegen u doen wegens laster op grond van artikel 262 lid 1 Sr omdat vaststaat dat u, zoals uit punt 5 A t/m C blijkt, wist dat u, zoals onder 5 I en II aangegeven, een verdenking verkondigde die onwaar is, namelijk dat Duinker als zogenaamde complot-influencer een pervers verdienmodel zou hanteren, waarbij zij niet eens zelf zou geloven in de informatie die zij ten behoeve daarvan naar buiten zou hebben gebracht, en daarom uw opruiende oproep waard zou zijn dat bedrijven niet meer met haar in zee zouden moeten gaan. Daarbij bestaat de mogelijkheid dat u op grond van artikel 28 lid 1 onderdeel 4 Sr. in samenhang met artikel 262 lid 2 Sr. wordt ontzet uit uw rechten om nog langer als raadvrouw op te treden.

Met vriendelijke groet,

namens Dorien Duinker Rose,

mr. C.J. Wisse